

Recomandarea Consiliului privind educația financiară din cadrul Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE)

CONSILIUL,

AVÂND ÎN VEDERE prevederile Art. 5 lit. b) al Convenției privind Organizarea pentru Cooperare și Dezvoltare Economică din 14 decembrie 1960;

AVÂND ÎN VEDERE Recomandarea Consiliului privind Principiile și Bunele Practici pentru Educația și Conștientizarea Financiară [[OECD/LEGAL/0338](#)], Recomandarea Consiliului privind Bunele Practici pentru Creșterea Gradului de Conștientizare a Riscurilor și a Educației în Domeniul Asigurărilor [[OECD/LEGAL/0357](#)], Recomandarea Consiliului privind Bunele Practici pentru Educația Financiară referitoare la Pensii Private [[OECD/LEGAL/0359](#)], și Recomandarea Consiliului privind Bunele Practici pentru Educația și Conștientizarea Financiară referitoare la Credit [[OECD/LEGAL/0370](#)], toate acestea fiind înlocuite de prezenta Recomandare;

AVÂND ÎN VEDERE Principiile OECD/INFE de Nivel Înalt privind Strategiile Naționale de Educație Financiară; Ghidul OECD/INFE privind Părțile interesate din sectorul Privat și Non-profit în Educația Financiară; Ghidul de Politici OECD/INFE privind Abordarea Nevoilor de Conștientizare și Educație Financiară ale Femeilor și Fetelor; Principiile OECD/INFE de Nivel Înalt privind Evaluarea Programelor de Educație Financiară; și Ghidul de Politici OECD/INFE privind Digitalizarea și Alfabetizarea Financiară;

AVÂND ÎN VEDERE recunoașterea globală a educației financiare în cadrul principiilor G20, în special, după cum urmează: Principiile G20 pentru Incluziunea Financiară Inovatoare, 2010 (Principiul 5); Principiile G20 de Nivel Înalt privind Protecția Consumatorilor de Servicii Financiare, 2011 (Principiul 5); Principiile G20 de Nivel Înalt privind Finanțarea IMM-urilor, 2015 (Principiul 7); Principiile G20 de Nivel Înalt pentru Incluziunea Financiară Digitală, 2016 (Principiul 6);

RECUNOSCÂND că politicile de alfabetizare financiară vizează, în general, promovarea dezvoltării unor piețe financiare sănătoase, deschise și competitive și sprijinirea stabilității financiare; și că politicile de alfabetizare financiară sunt o completare necesară a abordărilor care vizează consolidarea incluziunii financiare și a protecției consumatorilor în cadrul de reglementare și supraveghere adecvat, în vederea creșterii rezilienței și bunăstării financiare;

RECUNOSCÂND că politicile de alfabetizare financiară pot fi utilizate pentru a îmbunătăți nivelul cunoștințelor și competențelor financiare în rândul tuturor segmentelor populației și pentru a sprijini bunăstarea financiară a acestora;

RECUNOSCÂND că politicile de alfabetizare financiară sunt importante pentru facilitarea utilizării în cunoștință de cauză și responsabile a unei game largi de produse și servicii financiare, inclusiv a serviciilor financiare digitale; și că noile produse și servicii financiare, inclusiv serviciile financiare digitale, pot schimba modul în care consumatorii iau decizii financiare și aleg produsele;

RECUNOSCÂND că politicile de alfabetizare financiară sunt complementare unor abordări precum arhitectura alegerilor, divulgarea informațiilor și consultanța financiară;

RECUNOSCÂND că deciziile și comportamentele financiare sunt influențate de prejudecăți comportamentale și că politicile de alfabetizare financiară ar putea necesita completarea altor politici pentru a sprijini procesul decizional financiar, cum ar fi o structură îmbunătățită a opțiunilor, în special în țările și economiile în care contextul decizional este foarte complex.

La propunerea Comitetului pentru Piețele Financiare și a Comitetului pentru Asigurări și Pensii Private:

I. CONVINE, întru realizarea scopului prezentei Recomandări, asupra utilizării următoarei definiții:

- **Alfabetizare financiară** : o îmbinare a conștientizării financiare, cunoștințelor, abilităților, atitudinilor și comportamentelor necesare pentru a lua decizii financiare solide și, în cele din urmă, pentru a atinge bunăstarea financiară individuală.

Strategii naționale de educație financiară

II. RECOMANDĂ, ca membrii și non-membrii care au aderat la prezenta Recomandare (denumiți în continuare „state aderente”) să elaboreze și să implementeze strategii naționale cu o abordare susținută și coordonată a alfabetizării financiare care:

1. Recunoaște importanța alfabetizării financiare - prin intermediul legislației, acolo unde este cazul - și convine asupra domeniului său de aplicare la nivel național, luând în considerare nevoile și lacunele naționale identificate;
2. Este coerentă cu alte strategii de promovare a prosperității economice și sociale, cum ar fi cele axate pe incluziunea financiară și protecția consumatorilor de servicii financiare;
3. Prevede cooperarea cu părțile interesate relevante, precum și identificarea unui lider național sau a unui organism/consiliu de coordonare;
4. Include stabilirea unui plan de acțiuni pentru a sprijini atingerea obiectivelor specifice și predefinite într-o perioadă de timp determinată;
5. Prevede ghidaje conexe programelor individuale implementate în cadrul strategiei naționale pentru a contribui eficient și adecvat la strategia generală; și
6. Incorporează monitorizarea și evaluarea pentru a urmări progresul implementării strategiei și pentru a propune îmbunătățiri corespunzătoare.

În elaborarea și punerea în aplicare a strategiilor naționale, luând în considerare circumstanțele naționale, regionale și locale diferite, statele aderente ar trebui:

1. Să își bazeze strategiile de educație financiară pe **dovezi și analize relevante**, colectate și realizate înainte de adoptarea strategiei naționale, pentru a stabili prioritățile și obiectivele politicii promovate prin intermediul strategiei, și ulterior, în mod regulat, pentru a actualiza strategia națională și a se asigura că aceasta rămâne relevantă și actuală. Dovezile și analizele relevante ar trebui să includă:

a) dovezi privind nivelul de cultură financiară al populației. În acest sens, statele aderente ar trebui:

- i. să utilizeze, de preferință, sondaje naționale dedicate sau studii internaționale coordonate pentru a colecta date de înaltă calitate și comparabile privind nivelurile de alfabetizare financiară. În cazul în care se realizează evaluarea PISA a OCDE, evaluarea PISA privind alfabetizarea financiară poate, de asemenea, să furnizeze dovezi utile; și
- ii. să ia în considerare completarea colectării de date cantitative cu date calitative și alte surse de informații, cum ar fi plângerile consumatorilor, pentru a obține dovezi suplimentare despre atitudinile și comportamentele consumatorilor și, eventual, pentru a afla mai multe despre subgrupurile de populație greu accesibile sau specifice.

b) analiza datelor pentru a identifica aspectele educației financiare care generează probleme semnificative, precum și grupurile din populație care au cea mai mare nevoie de îmbunătățire.

c) analiza comportamentului financiar al populației sau al unor subgrupuri specifice în domenii relevante, cum ar fi accesarea și utilizarea produselor și serviciilor financiare, economisirea, împrumutul, supraîndatorarea, investițiile și comportamentul în ceea ce privește asigurările.

d) analiza practicilor de piață instituite de furnizorii de servicii financiare, inclusiv a celor care se bazează pe prejudecățile comportamentale ale consumatorilor, pentru a evalua modul în

care alfabetizarea financiară poate completa măsurile de protecție financiară a consumatorilor.

e) dovezi și analize privind accesul la programele de educație financiară destinate întregii populații și subgrupurilor specifice, precum și privind cele mai eficiente canale prin care se poate ajunge la diferite segmente ale populației;

f) cartografierea regulată a programelor de educație financiară existente, în vederea identificării partenerilor relevanți și de încredere și/sau a lacunelor în furnizare a programelor.

2. Să ia alte **măsuri pregătitoare** necesare și adecvate înainte de elaborarea strategiei naționale, pe lângă colectarea dovezilor relevante menționate la subparagraful 1. Acestea pot include:

a) analiza exemplelor naționale și internaționale relevante, a bunelor practici, cercetării și literaturii pentru a identifica practici operaționale și reproductibile, precum și posibilele ineficiențe create de resursele prost direcționate;

b) crearea mecanismelor de consultare, coordonare și schimb de informații între diferitele părți interesate în dezvoltarea și implementarea strategiei naționale; și

c) raportarea activă și publicarea rezultatelor acestei etape pregătitoare și anunțarea dezvoltării continue sau planificate a unei foi de parcurs pentru strategia națională (a se vedea mai jos) către părțile interesate relevante și publicul larg.

3. Să stabilească **mecanisme** transparente de **coordonare și guvernanță** care:

a) să identifice o autoritate de conducere sau un mecanism de guvernanță credibil și imparțial, recunoscut și promovat la cel mai înalt nivel de politică, cu responsabilitatea de a iniția, dezvolta și a monitoriza strategia națională. În acest sens, autoritatea de conducere sau mecanismul de guvernanță ar trebui să dispună de stabilitatea, credibilitatea, independența, experiența, capacitatea, personalul, resursele necesare și, în mod ideal, de competențele de executare, pentru a-i permite să dezvolte și să supravegheze implementarea și durabilitatea strategiei naționale;

b) să identifice roluri și responsabilități comune, dar clar definite, pentru părțile interesate relevante, atribuind responsabilități și roluri care să fie în concordanță cu experiența, punctele forte, interesele și resursele părților interesate;

c) să implice, în măsura posibilităților, autoritățile publice relevante, inclusiv ministerele (în special Ministerul Finanțelor și Ministerul Educației), băncile centrale, autoritățile de reglementare și supraveghere financiară, precum și alte autorități publice naționale, regionale și locale. Implicarea autorităților publice ar trebui să cuprindă, cel puțin:

i. identificarea obiectivelor generale la nivel guvernamental și a priorităților naționale pentru educația financiară;

ii. pregătirea, stabilirea și punerea în aplicare a strategiei naționale, în colaborare cu alte părți interesate; și

iii. elaborarea și promovarea unor principii sau orientări eficiente și flexibile privind implicarea părților interesate din sectorul privat și non-profit în educația financiară;

d) să implice, în măsura posibilităților, părțile interesate relevante din sectorul privat și non-profit inclusiv, de exemplu, furnizori de servicii financiare, instituții care oferă educație financiară ca activitate comercială, societăți nefinanciare (de exemplu, angajatori sau companii media), asociații din sectorul financiar, organizații neguvernamentale (ONG-uri), asociațiile de consumatori, syndicate, instituții de cercetare, syndicate ale cadrelor didactice și asociații ale părinților;

e) să sprijine toate părțile interesate implicate în luarea de măsuri eficiente pentru a facilita coordonarea, a evita dublarea eforturilor, utilizarea ineficientă a resurselor sau conflictele de interese și a asigura accesul tuturor grupurilor-țintă relevante la educația financiară.

Participarea părților interesate din sectoarele privat și non-profit ar trebui:

- i. să sprijine strategiile și programele publice, în special prin intermediul asociațiilor industriale naționale sau al organismelor de autoreglementare;
- ii. să contribuie la elaborarea și să respecte codurile de conduită pentru implicarea lor în strategia națională pentru educație financiară;
- iii. să indice o distincție clară între activitățile comerciale și cele educaționale, cu certitudinea că nu sunt promovate propriile produse și servicii atunci când se desfășoară activități de educație financiară; și
- iv. să reflecte aplicarea unor criterii de imparțialitate, obiectivitate, calitate și echitate în elaborarea și implementarea programelor lor de educație financiară.

4. Ținând cont de faptul că ordinea, în care fiecare stat aderent va implementa fiecare element, va varia, **să elaboreze și să revizuiască periodic o foaie de parcurs adaptată pentru strategia națională** care:

- a) definește o viziune generală și transsectorială, descrie prioritățile de politică, desemnează responsabilități și identifică obiective măsurabile care sunt realiste în intervalul de timp prevăzut;
- b) definește un plan de implementare, inclusiv metodele de livrare, asigurând implementarea strategiei naționale cu implicarea părților interesate relevante;
- c) definește un plan de monitorizare și evaluare a strategiei naționale în raport cu obiectivele stabilite, precum și o abordare coerentă pentru evaluarea programelor de educație financiară din cadrul strategiei; și
- d) identifică resurse adecvate și sustenabile pentru întreaga durată a strategiei naționale.

5. Pe baza dovezilor și informațiilor colectate în conformitate cu subparagraful (2), **să identifice problemele relevante legate de alfabetizarea financiară și să le abordeze în ordinea priorităților**. Aceste aspecte pot include accesul la produsele și serviciile financiare formale și utilizarea acestora, inclusiv a celor digitale; elaborarea bugetului și gestionarea finanțelor pe termen scurt; economisirea și investițiile; gestionarea creditelor; planificarea și economisirea pentru pensii; gestionarea riscurilor; și asigurările. În abordarea acestor aspecte, statele aderente vor proceda la:

- a) promovarea conștientizării și înțelegerii caracteristicilor produselor și serviciilor financiare tradiționale și inovatoare, precum și ale riscurilor financiare asociate acestora;
- b) încurajarea indivizilor de a evalua produsele, serviciile și furnizorii care le sunt disponibili și de a lua decizii privind utilizarea acestora, ținând cont de situația lor personală și complexitatea potențială a fiecărui produs, precum și de eventualele comisioane, taxe, penalități și dobânzi, și de a gestiona eficient riscurile potențiale implicate;
- c) promovarea conștientizării și înțelegerii drepturilor și responsabilităților persoanelor în calitate de deținători de produse financiare, inclusiv informarea despre instrumentele obligatorii de transparență și divulgare disponibile (de exemplu, declarații cu informații esențiale, pagini web de comparare a prețurilor); despre practicile interzise, inechitabile sau discriminatorii (de exemplu, clauze abuzive, tactici de vânzare agresive, practici ilegale de colectare a datoriilor); precum și despre modalitățile de depunere a reclamațiilor și de solicitare a despăgubirilor.
- d) îndemnarea persoanelor să acționeze și să stimuleze schimbarea comportamentului în moduri care să conducă cel mai probabil la rezultatele individuale benefice, de exemplu, prin promovarea unei alegeri în cunoștință de cauză active pentru a încuraja economisirea sau pentru a descuraja asumarea de riscuri nejustificate;
- e) oferirea de consultanță generală imparțială pentru a ghida indivizii prin sisteme și procese decizionale complexe, cum ar fi gestionarea creditelor și planificarea pensiilor, atunci când

informațiile și competențele de bază ale consumatorilor sunt insuficiente, precum și pregătirea acestora pentru a interacționa cu industria de consultanță financiară, inclusiv prin robo-consultanță.

6. Să identifice **publicul-țintă relevant** și să se adreseze acestuia prin inițiative eficiente, ținând cont de gama largă de factori culturali, religioși și socioeconomiци care pot avea un impact asupra alfabetizării financiare și bunăstării acestor grupuri, de beneficiul potențial de a le oferi programe de educație financiară adaptate punctelor forte și preferințelor lor specifice, precum și de importanța începerii educației cât mai devreme posibil în viața unei persoane și continuării pe tot parcursul vieții. În acest scop, statele aderente ar trebui:

- a) să coordoneze politicile, cadrele și programele pentru grupul-țintă specific (cum ar fi incluziunea financiară, antreprenoriatul și egalitatea de gen), chiar dacă nu sunt încă incluse în strategia lor națională, și să colaboreze cu părțile interesate relevante din aceste domenii;
- b) să conceapă, să implementeze și să pună în aplicare programe de educație financiară împreună cu părți interesate de încredere care au o înțelegere aprofundată a nevoilor grupului-țintă;
- c) să ia în considerare nevoile specifice ale anumitor sub-segmente ale grupurilor-țintă sau ale grupurilor-țintă care se suprapun (cum ar fi părinții singuri, femeile în vârstă sau tinerii antreprenori) și să utilizeze o abordare diferențiată, dacă este cazul; și
- d) să ia în considerare modalități de îmbinare a programelor de educație financiară pentru grupurile-țintă specifice cu alte intervenții destinate acestora pentru a îmbunătăți accesibilitatea și eficacitatea.

7. Să ia în considerare importanța competențelor de alfabetizare financiară **pentru generațiile actuale și viitoare de tineri**, pentru a-i ajuta să facă față provocărilor financiare contemporane. În acest sens, statele aderente ar trebui:

- a) să ia măsuri pentru a dezvolta alfabetizarea financiară de la o vârstă cât mai fragedă;
- b) să elaboreze un conținut de alfabetizare financiară pentru tineri pe baza dovezilor existente;
- c) să ofere îndrumări cu privire la dezvoltarea unei formări adecvate pe teme relevante și rezultate de învățare urmărite, în funcție de vârsta cursanților;
- d) să își bazeze măsurile de dezvoltare a educației financiare pentru tineri pe competențe de bază bine definite. Astfel de competențe ar trebui:
 - i. să fie revizuite și actualizate periodic, după caz;
 - ii. să aibă structura și conținutul adaptate la circumstanțele naționale, regionale și, eventual, locale, la canalele de livrare utilizate și la aspectele culturale sau religioase relevante;
 - iii. să cuprindă cunoștințe și înțelegere, competențe și comportamente, atitudini și valori precum și, eventual, competențe antreprenoriale; și
 - iv. să fie completate cu instrumente adecvate pentru sprijinirea procesului de învățare (inclusiv instrumente digitale);
- e) să ofere abordări continue pentru a dezvolta alfabetizarea financiară a tinerilor (spre deosebire de intervențiile punctuale);
- f) să ofere adulților care interacționează cu tinerii informații cu privire la modul în care pot discuta cu aceștia aspecte financiare, pentru a forma comportamente și atitudini pozitive; și
- g) să ia în considerare modalități de promovare a educației financiare prin activități și evenimente speciale.

8. Să ia în considerare **nevoile altor grupuri-țintă specifice**, inclusiv, după caz:

a) **Femei**. Statele aderente vor:

- i. integra educația financiară în politicile concepute pentru a reduce disparitățile de gen în rezultatele financiare;
- ii. asigura accesul femeilor la consultanță financiară adecvată, independentă și corespunzătoare (în limitele reglementărilor naționale), pentru a le ajuta să facă față dificultăților în alegerea produselor financiare și încrederii scăzute în abordarea aspectelor financiare;
- iii. asigura verificarea programelor de educație financiară destinate atât bărbaților, cât și femeilor pentru a identifica posibile prejudecăți preferințe de gen în ceea ce privește formatul și conținutul livrării, inclusiv preferințe inconștiente și pentru a identifica dacă impactul acestora diferă în funcție de gen. În cazul în care se constată astfel de diferențe, programele ar trebui ajustate, astfel încât să fie relevante atât pentru bărbați, cât și pentru femei.

b) **Microîntreprinderi și întreprinderi mici**, prin:

- i. utilizarea educației financiare pentru a sprijini accesul la finanțare, creșterea și sustenabilitatea întreprinderilor;
- ii. integrarea educației financiare ca element central al sprijinului oferit în cadrul „ghișeele unice” pentru microîntreprinderi și întreprinderi mici, acolo unde acestea există;
- iii. îmbinarea educației financiare cu accesul la finanțare, cum ar fi luarea în considerare a participării microîntreprinzătorilor și micilor întreprinzători la programe de educație financiară drept o condiție prealabilă pentru eligibilitatea acestora ca beneficiari ai schemelor de sprijin public pentru finanțare;
- iv. valorificarea expertizei și a capacităților de mentorat ale furnizorilor de servicii financiare și ale asociațiilor acestora; și
- v. sprijinirea grupurilor și rețelelor de microîntreprinderi și întreprinderi mici pentru transferul și difuzarea cunoștințelor, consolidarea capacităților și mentorat.

c) **Migranți și refugiați**, pentru a sprijini deciziile financiare ale imigranților în țările gazdă și gestionarea financiară a celor care primesc remiteri în țările de origine. Educația financiară ar putea fi coordonată în mod util la nivel internațional sau regional, între țările de origine și cele gazdă sau între mai multe țări-gazdă.

d) **Generațiile în vârstă**, deoarece acestea pot fi deosebit de vulnerabile la anumite tipuri de fraudă, au o capacitate mai redusă de a depăși dificultățile financiare, tind să aibă un grad scăzut de adoptare a produselor și serviciilor noi și inovatoare, inclusiv a tehnologiilor digitale, și sunt mai predispuse la izolare socială și fizică, precum și la deteriorare cognitivă și fizică. Alfabetizarea financiară a persoanelor în vârstă, la fel ca în cazul tuturor grupurilor vulnerabile, ar trebui să pună accentul pe educația care sprijină eforturile eficiente de protecție a consumatorilor, inclusiv instruirea care să le sporească încrederea de a refuza servicii neclare sau nepotrivite, cunoașterea drepturilor și responsabilităților în momentul semnării contractelor și utilizării serviciilor și conștientizarea peisajului în schimbare al fraudei și escrocheriei. Programele de educație financiară ar trebui, de asemenea, să fie utilizate pentru a crește gradul de conștientizare în rândul membrilor de familie și îngrijitorilor cu privire la vulnerabilitatea financiară a persoanelor în vârstă și la măsurile concrete care pot fi luate pentru a reduce această vulnerabilitate.

e) **Alte grupuri vulnerabile**, care, în funcție de circumstanțele naționale, regionale sau locale, pot include, printre altele, persoane cu un nivel scăzut de alfabetizare generală, persoane cu competențe digitale reduse, persoane din medii socioeconomice defavorizate, lucrători cu venituri mici sau neregulate, șomeri, populații indigene, comunități izolate și persoane cu dizabilități fizice sau mentale. Toate grupurile vulnerabile identificate ar trebui să aibă acces la o educație financiară care să le recunoască circumstanțele specifice și să ofere orientări personalizate cu luarea în considerare a lipsei potențiale de oportunități disponibile pentru

aceste grupuri în scopul de a le îmbunătăți bunăstarea financiară și a probabilității apariției unor dificultăți financiare.

Educația financiară și varii sectoare ale peisajului financiar

III. RECOMANDĂ ca statele aderente, în eforturile lor de a dezvolta programe de educație financiară pentru a sprijini **luarea deciziilor privind economisirea, investițiile și pensiile**:

1. Să ia în considerare circumstanțele naționale și diferite provocări legate de economisire, investiții, planificare pe termen lung și pensionare, în funcție de factori precum ratele dobânzilor, sistemele naționale de pensii, cadrele de investiții și mediul financiar în general;
2. Să promoveze înțelegerea schimbărilor din peisajul demografic, social, economic și financiar, precum și a oricăror modificări în politicile publice, care pot avea implicații asupra deciziilor financiare individuale, cum ar fi îmbătrânirea și reformele pensiilor;
3. Să ofere indivizilor informații clare, directe și instrumente adecvate pentru a înțelege cum să utilizeze în mod optim produsele de economisire, investiții, pensii, în funcție de situația lor personală sau familială;
4. Să promoveze conștientizarea individuală a riscurilor financiare legate de deciziile de economisire și investiții, importanța diversificării riscurilor, înțelegerea echilibrului dintre risc și recompensă, posibilele implicații ale deciziilor de investiții și estimarea sumelor pentru economii, investiții și drepturi de pensie necesare pentru satisfacerea nevoilor financiare personale și familiale;
5. Să promoveze înțelegerea implicațiilor deciziilor de economisire și investiție asupra societății și a mediului, precum și a aspectelor legate de sustenabilitatea economică și financiară pe termen lung în aceste decizii;
6. Să furnizeze sau să ia măsuri pentru a asigura accesul la informații care să abordeze în mod specific complexitatea economisirii, investițiilor și luării deciziilor privind pensionarea, inclusiv informații fiabile privind plățile preconizate ale pensiilor publice și private și informații privind implicațiile șocurilor legate de venituri sau cheltuieli, ale deținerii mai multor locuri de muncă sau ale perioadelor fără activitate profesională; și
7. Să promoveze înțelegerea de către indivizi a prejudecăților comportamentale personale, cum ar fi atenția limitată, orientarea pe termen scurt, inerția și încrederea excesivă, care pot influența capacitatea acestora de a economisi, investi sau planifica pensionarea.

IV. RECOMANDĂ ca statele aderente, în eforturile lor de a dezvolta programe de educație financiară care să sprijine deciziile sănătoase privind creditul și evitarea supraîndatorării:

1. Să promoveze bugetarea și economisirea pentru a reduce dependența de credit, astfel încât, în cazul în care au nevoie de credit, oamenii să împrumute doar în măsura în care își pot permite să ramburseze;
2. Să ofere indivizilor informații și instrumente adecvate pentru a compara costurile și caracteristicile diferitelor opțiuni de credit și pentru a identifica cel mai avantajos produs de credit disponibil atunci când au nevoie să împrumute;
3. Să avertizeze persoanele cu privire la caracteristicile și posibilele riscuri ale creditelor pe termen scurt, oferite prin intermediul platformelor tradiționale și digitale, inclusiv ratele dobânzilor potențial foarte ridicate, comisioane și taxe ascunse, precum și riscul acumulării unor datorii greu de gestionat prin utilizarea repetată a acestor produse;
4. Să ofere informații și îndrumări cu privire la modalitățile de gestionare a angajamentelor de credit existente pentru a minimiza costul total și riscul de incapacitate de plată, chiar dacă circumstanțele se schimbă; și

5. Să informeze persoanele cu privire la informațiile conținute în dosarul lor de credit, atunci când este relevant, având în vedere circumstanțele naționale, precum și despre modul în care datele lor personale pot fi utilizate în evaluarea bonității de către furnizori. De asemenea, să le ofere recomandări despre modul în care își pot îmbunătăți sau corecta istoricul de credit și despre riscurile și implicațiile luării unor decizii financiare nefavorabile, care pot afecta negativ dosarul lor de credit.

V. RECOMANDĂ ca statele aderente, în eforturile lor de a dezvolta programe de educație financiară pentru a sprijini deciziile privind problemele de asigurare:

1. Să promoveze o cultură a responsabilității pentru protecția personală și prevenire, în special prin promovarea unei înțelegeri a noțiunilor legate de risc, atenuarea riscului și compensare, precum și a posibilităților oferite de instrumentele de asigurare și de mecanismele și produsele de asigurare de bază; și
2. Să ofere persoanelor informații și instrumente adecvate pentru a utiliza în mod optim produsele de asigurare pentru situația lor personală;
3. Să promoveze și să dezvolte programe și campanii de prevenire și de informare cu privire la riscul unor rezultate cu daune grave, produse de asigurare inovatoare sau complexe, inclusiv cele furnizate în mod digital (descrise uneori ca insurtech) și produse care implică un transfer mai mare al riscurilor către persoane fizice, precum și posibilitatea unei asigurări insuficiente, suprapuse și/sau excesive.

Desfășurarea eficientă a programelor de educație financiară

VI. RECOMANDĂ ca statele aderente să ia toate măsurile necesare pentru a asigura desfășurarea eficientă a programelor de educație financiară, în special prin:

1. Utilizarea **unei varietăți largi de canale** și mijloace pentru a ajunge la publicul larg, inclusiv la grupuri vulnerabile, în mod adecvat și eficient, cum ar fi:
 - a) campanii ample și specifice de sensibilizare și informare a publicului larg cu privire la aspecte importante legate de finanțele personale, inclusiv riscuri, fraude și reziliență financiară. Dezvoltarea acestor campanii ar trebui planificată în mod regulat și ar trebui luate în considerare mecanismele de implementare la nivel național, regional și local. Ambasadorii educației financiare și modelele de urmat pot fi utile în creșterea vizibilității acestor campanii, în stimularea interesului pentru îmbunătățirea competențelor financiare și în încurajarea participării la programele de educație financiară în rândul grupurilor-țintă specifice;
 - b) Informații obiective și imparțiale, furnizate prin intermediul celor mai relevante canale, adaptate pentru diferite categorii de public și în funcție de contextul local. Aceste mijloace pot include instrumente interactive și informații comparative despre diverse produse financiare. Sursele de informare ar trebui să fie mediatizate și promovate pe scară largă. Oferirea unor stimulente adecvate consumatorilor poate fi utilizată pentru a încuraja accesul și utilizarea acestora, dacă este necesar. De asemenea, aceste resurse ar putea fi partajate între părțile interesate de încredere pentru a ajunge la un public mai larg;
 - c) Instruire personalizată, orientare sau sfaturi generale, oferite personal sau prin canale la distanță, pentru a răspunde provocărilor specifice cu care se confruntă consumatorii, cum ar fi gestionarea creditelor sau economisirea pentru pensie. Jocurile, „gamificarea” (adăugarea elementelor unui joc la alte activități) și „edutainment” (educația prin divertisment, cum ar fi piese de teatru, drame radiofonice, telenovele și jocuri educative) pot fi, de asemenea, utile pentru a implica persoanele mai reticente, pentru a dezvolta competențele financiare într-un mediu sigur și pentru a încuraja învățarea prin practică; și
 - d) Dezvoltarea și monitorizarea atentă a programelor de formare pentru furnizorii de educație financiară și pentru cei care comunică informații financiare (de exemplu, mass-media, funcționari publici) cu scopul de a spori eficacitatea și amploarea programelor de educație financiară.

2. Conceperea și implementarea programelor în moduri care să susțină **desfășurarea eficientă** a acestora, de exemplu prin:

- a) fundamentarea designului programelor pe cadre de competențe de bază bine definite, care să acopere cunoștințele, atitudinile, abilitățile și comportamentele concepute pentru grupuri-țintă specifice, după caz;
- b) elaborarea unui conținut care să ia în considerare competențele, experiența, alfabetizarea și abilitățile numerice actuale ale grupului țintă, având ca obiectiv dezvoltarea continuă a competențelor de bază în ceea ce privește cunoștințele, atitudinile și abilitățile relevante pentru realizarea obiectivelor programului;
- c) testarea inițială a programelor, materialelor și metodelor de predare la scară mică înainte de a le lansa pe scară largă pentru a identifica și aborda problemele care ar putea să nu fie evidente la etapa de proiectare;
- d) luarea în considerare a momentelor-cheie de învățare legate de decizii financiare importante, de exemplu, nunta, sarcina, un nou loc de muncă, mutarea la o nouă locuință, divorțul, pensionarea sau șomajul;
- e) îmbinarea programelor de educație financiară cu inițiative relevante în alte domenii, cum ar fi accesul la produse financiare formale, antreprenoriatul sau sănătatea, pentru a face mesajele de educație financiară cu un impact mai mare;
- f) conceperea unor intervenții care vizează nu numai îmbunătățirea cunoștințelor financiare ale persoanelor, ci și îmbunătățirea atitudinilor și competențelor acestora, asigurând astfel o schimbare comportamentală durabilă și contribuind eficient la bunăstarea lor financiară;
- g) luarea în considerare a prejudecăților psihologice, a preferințelor și a comportamentelor concrete ale oamenilor în elaborarea programelor de educație financiară, în baza constatărilor relevante ale științelor comportamentale, ale cercetării psihologice și ale marketingului social;
- h) conceperea unor programe care:
 - i. permit participanților să experimenteze ceea ce învață (învățare experiențială), care pune accentul pe relevanța mesajelor de educație financiară pentru viața de zi cu zi, care sunt clare, atractive și adaptate nevoilor și preferințelor grupului-țintă vizat, inclusiv diferențelor în ceea ce privește stilurile de învățare;
 - ii. au o durată și o calitate suficientă pentru a aborda pe deplin aspectele propuse;
 - iii. se desfășoară în medii favorabile învățării, cum ar fi școlile, colegiile de educație pentru adulți sau la locul de muncă; și
- i) implicarea în mod adecvat a formatorilor calificați și partenerilor de încredere, care au cunoștințe specifice privind conținutul, contextul și particularitățile grupului-țintă.

3. Evaluarea **impactului** și a **eficacității** programelor existente și luarea în considerare a rezultatelor acestor evaluări pentru a se asigura că programele au un conținut personalizat și adaptat nevoilor cursanților, actualizat în raport cu evoluțiile din domeniul financiar și că metodele de predare sunt eficiente. În acest sens, statele aderente ar trebui:

- a) să includă un plan de monitorizare și evaluare - inclusiv o evaluare cost-beneficiu, după caz - în elaborarea programelor de educație financiară, care să aplice o metodologie riguroasă de evaluare și să includă analiza datelor cantitative și calitative;
- b) să elaboreze și să implementeze evaluări adecvate, luând în considerare obiectivele și caracteristicile programelor; utilizând evaluatori profesioniști independenți, dacă resursele permit;
- c) să aloce un buget pentru monitorizarea și evaluarea programelor de educație financiară; și
- d) să încurajeze și să faciliteze diseminarea rezultatelor evaluării.

VII. INVITĂ Secretarul General să disemineze prezenta Recomandare.

VIII. INVITĂ statele aderente să disemineze prezenta Recomandare la toate nivelurile de guvernare.

IX. INVITĂ statele neaderente să țină cont de prezenta Recomandare și să adere la aceasta.

X. ÎNCURAJEAZĂ părțile interesate, altele decât guvernele, de exemplu, societatea civilă și sectorul privat, să disemineze și să urmeze prezenta Recomandare.

XI. INSTRUIEȘTE Comitetul pentru Piețe Financiare și Comitetul pentru Asigurări și Pensii Private, în strânsă consultare cu Rețeaua Internațională pentru Educație Financiară, să raporteze Consiliului cu privire la implementarea, diseminarea și relevanța continuă a prezentei Recomandări, în termen de cel mult cinci ani de la adoptarea acesteia și, ulterior, cel puțin, o dată la fiecare zece ani.

Informații generale

Recomandarea privind educația financiară a fost adoptată de Consiliul OCDE la nivel ministerial pe 29 octombrie 2020, la propunerea Comitetului pentru Piețe Financiare (CPF) și a Comitetului pentru Asigurări și Pensii Private (CAPP). Aceasta oferă un instrument unic și cuprinzător în domeniul educației financiare, destinat să sprijine guvernele, alte autorități publice și părțile interesate relevante în eforturile lor de elaborare, punere în aplicare și evaluare a politicilor de educație financiară.

Educația financiară a devenit o prioritate politică pe termen lung în multe țări și economii și este recunoscută ca un element esențial al conduitei pieței, al reglementării prudențiale și al incluziunii financiare. În mai 2020, peste 70 de țări și economii din întreaga lume dezvoltau sau puneau în aplicare strategii naționale de educație financiară.

Raționamentul pentru elaborarea Recomandării

În ultimele decenii, mediul financiar a evoluat, oferind indivizilor mai multe oportunități de a accesa finanțarea, precum și de a-și gestiona și planifica viitorul financiar. În același timp, peisajul financiar a devenit mai complex, iar serviciile financiare digitale au introdus noi provocări și factori de risc. Evoluțiile demografice, socioeconomice și financiare, cum ar fi îmbătrânirea rapidă a populației și consecințele crizei financiare, sociale și economice, au exercitat o presiune tot mai mare asupra sistemelor de protecție socială. Aceste evoluții au fost agravate de criza socioeconomică provocată de pandemia COVID-19. Ca urmare a presiunii crescute asupra finanțării publice, se așteaptă tot mai mult ca gospodăriile să își asume o responsabilitate mai mare pentru propria lor bunăstare financiară. Acest lucru indică faptul că acestea au nevoie de competențe financiare solide, mai ales, având în vedere că luarea de decizii financiare eronate poate avea un impact de durată atât asupra consumatorilor, cât și asupra societății. Mulți consumatori, în special cei din grupurile vulnerabile, trebuie să facă față riscurilor financiare asociate locurilor de muncă instabile și veniturilor precare, precum și riscurilor legate de mediu și de climă. Prin urmare, aceștia trebuie să planifice și să atenueze impactul acestor riscuri printr-o gestionare responsabilă și orientată spre viitor a finanțelor personale.

În ciuda complexității crescânde a peisajului financiar și al riscurilor, studiile recente privind alfabetizarea financiară realizate de OCDE au evidențiat faptul că multe persoane - în special grupurile vulnerabile - nu dețin nici măcar cunoștințe financiare de bază și sunt slab pregătite pentru a lua decizii financiare inteligente. Din cauza acestor provocări, politicile care vizează îmbunătățirea cunoștințelor despre produsele financiare și riscurile aferente, precum și politicile de consolidare a competențelor financiare ale consumatorilor, a rezilienței financiare globale și a bunăstării acestora sunt esențiale într-un cadru solid de protecție a consumatorilor de servicii financiare.

Un proces cuprinzător și iterativ de elaborare a Recomandării

Recomandarea a fost elaborată inițial în cadrul Rețelei Internaționale pentru Educația Financiară (INFE) pe parcursul anilor 2017 și 2018. INFE este o rețea formată din peste 280 de instituții publice cu experiență în domeniul educației financiare, provenind din peste 130 de țări și economii, membre și nemembre ale OCDE, înființată în 2008 pentru a valorifica experiența economiilor dezvoltate și emergente în domeniul educației financiare. De la înființare, activitatea și competențele INFE au jucat un rol crucial în sprijinirea și consolidarea programului mai amplu de lucru al CPF și al CAPP privind educația financiară.

În 2018, CPF și CAPP au discutat proiectul de Recomandare și au aprobat declassificarea acestuia pentru consultare publică. Proiectul a fost transmis pentru consultare publică și către Comitetul pentru Politici de Consum (CPC) și Comitetul pentru Politici Educaționale (EDPC) în 2019. O versiune revizuită, care a luat în considerare observațiile primite de la fiecare dintre aceste organisme ale OCDE, precum și feedbackul primit prin intermediul consultării publice, a fost aprobată de CPF și CAPP pe 25 septembrie 2020.

Recomandarea actualizează și înlocuiește Recomandarea Consiliului din 2005 privind Principiile și Bunele Practici pentru Educația și Conștientizarea Financiară [[OECD/LEGAL/0338](#)], Recomandarea Consiliului din 2008 privind Bunele Practici pentru Creșterea Gradului de Conștientizare a Riscurilor și a Educației în Domeniul Asigurărilor [[OECD/LEGAL/0357](#)], Recomandarea din 2008 a Consiliului privind Bunele Practici pentru Educație Financiară referitoare la Pensii Private [[OECD/LEGAL/0359](#)] și Recomandarea din 2009 a Consiliului privind Bunele Practici pentru Educația și Conștientizarea Financiară referitoare la Credit [[OECD/LEGAL/0370](#)].

Acesta se bazează, de asemenea, pe activitatea ulterioară privind educația financiară desfășurată în cadrul INFE, care a contribuit la programele de lucru ale CPF și CAPP și care a fost recunoscută în cadrul G20 și al Cooperării Economice Asia-Pacific (APEC). Această activitate include, în special, următoarele documente:

- Principiile OECD/INFE de Nivel Înalt privind Strategiile Naționale de Educație Financiară (adoptate de liderii G20 și de miniștrii de finanțe APEC în 2012 și aprobate de CAPP și CPF);
- Ghidul OECD/INFE privind Părțile interesate din sectorul Privat și Non-profit în Educația Financiară;
- Ghidul de Politici OECD/INFE privind Abordarea Nevoilor de Conștientizare și Educație Financiară ale Femeilor și Fetelor;
- Principiile OECD/INFE de Nivel Înalt privind Evaluarea Programelor de Educație Financiară; și
- Ghidul de Politici OECD/INFE privind Digitalizarea și Alfabetizarea Financiară;

Recomandarea ia în considerare, de asemenea, dovezile relevante recente, cercetările și tendințele emergente la nivel global și local, cum ar fi implicațiile COVID-19, digitalizarea finanțelor (cu referire la principiile G20 de nivel înalt privind incluziunea financiară digitală), precum și riscurile și oportunitățile de mediu, economice și sociale, care pot impune persoanelor fizice și microîntreprinderilor/întreprinderilor mici să ia decizii din ce în ce mai complexe și să dezvolte competențe financiare specifice.

Domeniul de aplicare a Recomandării

Recomandarea prezintă un instrument unic și cuprinzător privind educația financiară, destinat să sprijine guvernele, alte autorități publice și părțile interesate relevante în eforturile lor de elaborare, punere în aplicare și evaluare a politicilor privind educația financiară. Recomandarea acoperă următoarele domenii-cheie:

- Strategii naționale de educație financiară
- Educația financiară și varii sectoare ale peisajului financiar
- Realizarea eficientă a programelor de educație financiară

Etapele următoare

În continuare, CPF și CAPP, în strânsă colaborare cu INFE, vor examina implementarea Recomandării și vor raporta în acest sens Consiliului în termen de cel mult cinci ani de la adoptarea acesteia și, ulterior, în mod regulat, pentru a se asigura că aceasta rămâne utilă și relevantă în timp.

INFE va servi drept forum pentru schimbul de informații privind educația financiară, precum și pentru schimbul de experiență în utilizarea Recomandării. În plus, sub egida și cu aprobarea CPF și CAPP, se preconizează că INFE va elabora orientări practice suplimentare pentru a sprijini statele aderente în implementarea Recomandării și o va utiliza pe aceasta ca punct de referință pentru evaluările reciproce voluntare.

Miniștrii de finanțe și guvernatorii băncilor centrale ai G20 au salutat Recomandarea în cadrul reuniunii lor din 9-10 iulie 2021, desfășurată sub președinția italiană a G20. În comunicat, aceștia au recunoscut că alfabetizarea financiară este o competență esențială pentru emanciparea oamenilor, în special a celor mai vulnerabili și mai defavorizați, inclusiv a microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii, și pentru sprijinirea bunăstării individuale și sociale, a incluziunii financiare, a protecției consumatorilor de servicii financiare și a transformării în era postpandemică. Aceștia au salutat Recomandarea OCDE privind alfabetizarea financiară, care sprijină guvernele, alte autorități publice și părțile interesate relevante în eforturile lor de a concepe, a pune în aplicare și a evalua politicile de alfabetizare financiară.

Pentru informații suplimentare, vă rugăm să consultați: <https://www.oecd.org/financial/education/>.